Drugi spet hočejo imeti vse po dnevni modi. Toda treba se je izogniti vsemu umetnemu, nenaravnemu, kar je le bežna moda, čeprav je morda zanimivo in čudovito.

Treba je najti, kar je r e s n i č n o, to pa je težko v dobi videza in reklame, ki folkloro umetno ustvarja.

Treba je dobro poznati r e s n i č n o v č l o v e k u: otroku, doraščajočem, mladostniku, odraslem, moškem, ženski; ki ljubi, išče, želi, dela, joka, hoče miru in sreče.

Treba je dobro poznati r e s n i č n o v B o g u: ki ljubi, daje, odpušča, daje mir, življenje, veslje. Z njim se je treba srečati resnično in odkritosrčno. Duhovnikova naloga je, da to srečanje pripravi.

Samo to je potrebno. Vse ostalo je le sredstvo, vsceno ali je staro ali novo, svojo vrednost ima le v tem, če vodi do tega srečanja in do ponovne »zaveze« z Bogom.

(Članek v duhovniški reviji »Pretre et Apotre«, ki ga je napisal J. Girard-Reydet, je priredil M. Smolik v želji, da bi tudi naši duhovniki premislili, kaj hoče obnova bogoslužja in kako naj bi to obnovo izvedli pa hkrati ohranili vso zdravo tradicijo)

NARODNA IMENA

Još odavna je problem nadijevanja imena na krštenju kod nas pastoralno vruć. Ima i pedest godina. Roditelji i kumovi po gradovima sve su više zahtijevali, da svećenik djetetu, had ga krsti, nadjene narodno ime, koje su mu oni bili izabrali: mjesto starinskoga, »svetoga«. I prodirali su s tim. Nitko od svećenika nije lako htio da se na tome zamjera »gospodi«, i bez toga slaboj i klimavoj u vjeri, i da izaziva njihovo negodovanje, ljutnju, prigovore, pa možda i »skandale« i »scene« u krstionici i u crkvi. Na selima se je praksa »starih« imena držala dulje, što zbog veće konzervativnosti i pobožnosti vjernika, a što i zbog diktatorskih manira i »svevlašću« njihovih dušobrižnika, koji su jednostavno, ne brinući se puno za pravo roditelja iz kan. 761., odbacivali predložena imena, ako im se nijesu sviđala, a nadijevali djeci ime po svojoj volji i ukusu. A bila su to, nažalost, kojiput i ekstravagantna imena: ponizavali bi tim, na primjer, nezakonitu majku ili bi htjeli da se na taj način »pošale« sa seljacima. No danas već i na selu sve više

prodiru narodna imena. S istoga razloga, s kojega su prije prodirala po gradovima. I na selu se svijet pogospodio i emancipirao, a svećenstvo se više ne usuđuje protiviti roditeljima: nitko neće da riskira spora, koji bi se mogao izvrnuti u prekid čitave jedne obitelji s Crkvom. Sretni smo, da nam uopće još donose djecu na krštenje.

Većina svećenika danas ne pravi od toga pitanja ni u teoriji. I mladi redovnici i sestre sve više sebi biraju, kod zavjetovanja, zvučna narodna imena. Unišlo je to u modu; dopušta širi izbor i više raznoličnosti, — naš je narod, praktično, bio sveo sveta imena na dvadesetak, tridesetak; — bliže je to i nacionalnoj samosvijesti. A kad se radi o roditeljima i kumovima, i »sigurnije« je. Ne prononcira se čovjek toliko kao klerikalac i sredovječni natražnjak. Ali ima ih još uvijek među svećenicima, kojima je to teško. Gledaju u toj tendenciji simptom praktičnog raskršćanjenja ili, barem, veće plitkoće vjerske svijesti u narodu.

U stvari imaju i pravo. Crkvena tradicija sva je na strani »svetih imena«. Kroz stoljeća forsirala su se, pa i nametala (novoobraćenim narodima), imena kršćanskih svetaca. Vidimo to po imenima afričkih katolika. Kanonsko pravo usvaja nadijevanje svetačkih imena krštenicima, izrekom (kan. 761.), kao načelnu direktivu svećenicima iz duhovne pastve. Liturgijski obredi i knjige pretpostavljaju to kao redoviti i normalni uzus. Kršćanin treba da bude imenjak jednome svecu, prijatelju Božjem. Da u njemu gleda uzor i dobije zaštitnika.

Idealno bi bilo, da se na neki način opet vratimo k tome prastarom, tisućljetnom, običaju Crkve.

A, čini se, bilo bi načina.

Ne mogu se, ošale, više istisnuti nova — naroda, gospodska i poetična imena. Postala su popularna. Ušla su u običaj. Ali dalo bi se pokršćaniti i posvetiti u svijesti vjernika: barem onih praktičnih.

Mnoga su sveta, kršćanska, imena — baš ona najčešća i najčasnija, — iza više manje univerzalne metamorfoze, i onako odavna nacionalizirana. Narod ih je, glasovno i morfološki, pregradio po svemu: zvuče već posve autohtono. I postala su narodu bliza i draga. Baš kao što su postala bliza i draga, na primjer, romanskim narodima. Uvijek će ih i danas mnogi roditelji svojoj djeci, posve spontano, nadijevat. Marija (Mara, Marica, Mirjana, Maca), Ivan (Ivo, Ivica, Janko, Iva, Ivka, Ivanka, Ivančica, Jana), Petar (Pero, Pe-

rica, Pejo, Petrica), Pavao (Pava, Pavka, Pavica), Josip (Jozo, Joso, Joško), Juraj (Jurica, Đuro), Nikola (Niko, Nine), Jerko, Blaž (Blaško, Blaženko, Vlaho), Kosta, Jakov (Jako), Mihovil (Miho, Mišo, Miško), Mate (Matko), Marko, Dujam (Duje),Dinko (Domin, Dominik), Franjo (Fran, Frane), Stjepan, Vid, Grga. Šimun (Šimo), Paško, Marijan, Anđelko, Ljudevit (Lujo), Ilija (Ilko, Ile), Lovro, Vinko, Ana (Anka, Anica, Ančica), Kata (Kaja, Katarina, Katinka), Magdalena (Magda, Manda, Lenka), Ruža (Ružica), Jelka (Jelica) Veronika (Vera), Dora (Dorica), Janja, Jaga (Agata), Jalža ili Liza (Elizabeta), Reza (Terezija), Dinka (Dominika), Barica (Barbara), Ilinka, Anđelka, Finka (Jozefina). A isto vrijedi i za imena slavenskih svetaca i svetica: Vladimir, Stanislav, Većeslav, Kazimir, Ladislav, Olga, Ljudmila, Jadviga. Njima uopće ne treba prekrajanja, a valjda je najnaravnije, da ih se u maticu krštenih upisuje u formi, verziji, u kojoj ih predlažu roditelji: eventualno uz dodatak pune, službene, forme u zagradi; na pr. »Mica (Marija)« ili »Kaja (Katarina)«.

Druga se, — posve prirodno, — dadu identificirati sa narodnim imenima: bilo jer su oba imena, sveto i narodno, pojmovno, po značenju, ista ili slična, bilo jer, glasovno, živo podsjećaju jedno na drugo. A ima, relativno, mnogo takvih imena. Neka se od njih i vrlo često susreću u Martirologiju: ona osobito, koja su bila u rimsko, starokršćansko, doba popularna. Tako se, na primjer, sveci i mučenici pod imenom »Felix« (Srećko) komemoriraju u Martirologiju barem na oko šezdeset dana u crkvenoj godini; katkada i po dva na dan. Evo ih, na hrvatskom, s njihovim svetim dvojnicima: Biserka (Margarita; 10. VII, 17. X i dr.), Blago, Blagoje (Mansuetus; 19. II i dr.; Placidus; 5. X, 11. X), Blaženka (Beata; 8. III; Beatrix; 29. VII), Blaženko (Beatus; 9. V), Bogdan (Deusdedit; 10. VIII i dr.), Bogoljub (Philotheus; 5. XI; Theophilus 8. I i dr.), Bogoljuba (Theophila; 28. XII), Bogumil (Pius; 5. V, 11. VII, 3. IX i dr.), Božidar (Theodorus; 9. XI i dr.; Theodosius; 11. I i dr.; Theodotus; 4. I i dr),Božidara (Theodora; 13. II i dr.; Theodosia; 20. III i dr.; Theodota; 17. VII, 2. VIII), Božica (Thea; 19. XII), Božo, Božena (Natalis; 25. XII), Brajko, Bratko (Fraternus; 29. IX; Philadelphus; 10. V, 2. XI), Branimir, Branko (Alexander; 3. V i dr.), Branimira, Branka (Alexandra; 20. III, 18. V), Carica (Regina; 7. IX; Basilissa; 9. I i dr.), Cvijeta (Flora; 29. VII, 24. XI; Florentia; 10. XI; Anthusa; 27. VII

i dr.; Antonia; 29. IV, 4. V), Cvjetko (Florianus; 4. V, 17. XII; Florentius; 3. I i dr.; Florentianus; 28. XI; Flos; 31. XII; Flosculus; 2. II; Antonius; 17. I, 13. VI i dr.), Čedomil (Modestus; 15. VI i dr; Vercundus; 22. X), Čedomila (Modesta; 13. III, 4. XI), Danko, Danica (Daniel; 21. VII i dr.), Darko (Donatus; 7. VIII i dr.; Dativus; 27. I, 11. II, 10. IX), Davor (Martinus; 11. XI, 12. XI i dr.), Divna (Pomposa; 19. IX), Dobrica (Bonosa; 15. VII), Dobrila (Agatha; 4. II), Dobroslav (Bonifatius; 14. V, 5. VI i dr; Bonus; 1. VIII; Bonitus; 15. I; Benignus; 12. II i dr), Dragutin, Dragica (Carolus; 4. XI), Drinka (Andrija-na; 4. II, 10. XI, 30. XI i dr.), Dušan (Spiridion; 14. XII), Goran (Montanus; 24. II i dr.), Gordana (Gordus; 3. I; Gordianus; 10. V, 17. IX), Gospava (Domna; 28. XII; Domnina; 14. IV, 12. X), Gvozden (Ferreolus; 16. VI, 18. IX; Ferrutio; 16. VI; Ferrutius; 28. X), Hrabren (Andrija; 4. II, 10. XI, 30. XI i dr.), Jadranka (Jader; 10. IX), Jasna (Clara; 12. VIII; Serena; 16. VIII), Krunica, Krunoslava (Rosaria; 7. X; Corona; 14. V), Krunoslav (Stjepan; 2. VIII, 2. IX, 26. XII i dr.), Lav, Lavoslav (Leo; 11. IV i dr.), Lavoslava (Lea; 22. III; Leonis; 15. VI), Lijepa, Ljeposava (Pulcheria; 10. IX), Lovorka (Laurentia; 8. X), Ljiljana, Lijerka (Liliosa; 27. VII; Immaculata; 8. XII; Inviolata; 8. XII), Ljuba, Ljubica (Caritas; 1. VIII; Philomena; 5. VII), Ljubomir (Philomenus; 14. XI, 29. XI; Amandus; 6. II, 18. VI, Ljupko (Venustus; 6. V, 22. V; Venustianus; 30. XII), Milan (Aemilius; 22. V i dr.; Aemilianus; 8. II i dr.), Milenko (Amantius; 10. II i dr.; 31. VIII, 13. IX), Milivoj (Clemens; 23. XI i Milka, Milena, Milica, Mileva (Aemiliana; 5. I, 30. VI), Miroslav, Mirko (Emericus; 4. XI; Pacificus; 24. IX; Fridericus; 18. VII), Mirna, Mira (Irene; 5. VI i dr.), Mladen (Juvenalis; 3. V, 7. V; Juventius; 8. II, 1. VI; Juventinus; 25. I), Nada (Spes; 1. VIII), Natko (Spes, abbas; 28. III), Neda, Nedeljka (Dominica; 6. VII, 4. VIII), Nevenka (Perpetua; 6. III, 4. VIII), Nevinko (Innocentius; 28. VII i dr.), Ninoslav, Nine, Ninko (Nikola; 6. XII i dr.), Ognjen, Vatroslav (Ignatius; 1. II, 31. VII i dr.), Pavka, Pavica (Paula; 26. I i dr.; Paulina; 6. VI, 2. XII, 31. XII), Plemenka (Patricia; 13. III, 25. VIII; Generosa; 17. VII), Plemenko (Patricius; 17. III i dr.; Generosus; 17. VII), Radoslav (Hilarus; 14. I i dr.; Hilarus; 28. II, 2. V; Hilarinus; 7. VIII; Hilarion; 12. VII, 21. X), Radoslava (Hilaria; 12. VIII, 3. XII, 31. XII), Radovan (Gaudiosus; 7. III, 26. X, 27. X), Rajko (Caelestinus; 19. V 27. VII; Caleianus; 15.

XII), Rastislav, Rastko (Crescens; 10. III i dr.; Crescentius; 19. IV i dr.; Crescentianus; 31. V i dr.; Crescention; 17. IX), Rastislava (Crescentia; 15. VI;Crescentiana; 5. V), Slavko (Eudexius; 5. IX, 2. XI), Slobodan (Liberius; 30. XII; Liberatus; 17. VIII; 20. XII Eleutherius; 26. V, 9. X i dr.), Snježana (Nives; 5. VIII), Sreten, Srećko (Fortunatus; 9. I i dr.; Faustus; 24. VI i dr.; Felix; 14. I, 10. V, 30. V, 29. VII, 30. VIII, 20. XI i dr.; Felicianus; 9. VI i dr.; Felicissimus; 6. VIII. i dr.; Prosper; 25. VI, 29. VII), Sretena, Srećkica (Felicissima; 12. VIII; Felicitas; 6. III, 8. III, 23. XI), Sunčanica (Illuminata; 29. XI; Heliodorus; 6. V i dr.), Svjetlana (Lucia; 13. XII i dr.; Lucilla; 29. VII, 25. VIII; Lucina; 30. VI), Tomislav (Toma; 7. III, 22. IX, 21. XII, 29. XII), Tvrdoslava (Firmina; 24. X), Tvrtko (Firmus; 2. II i dr.; Firmatus; 5. X; Firminus; 11. III i dr.), Velimir, Veljko (Magnus; 1. I i dr.; Maximus; 8. I i dr.; Maximinus; 29. V i dr.; Maximianus; 8. I; Maximilianus; 12. X, 29. X), Velimira (Maxima; 26. III i dr.), Vesela, Veselka (Gaudentia; 30. VIII), Veselko (Gaudentius; 22. I i dr.; Laetus; 1. IX, 6. IX, 5. XI; Laetantius; 17. VII), Vilinka (Nympha; 10. XI; Nymphodora; 13. III, 10. IX), Vilko (Vilim; 25. VI i dr.), Vitomir (Vitus; 15. VI), Vjekoslav Alojzije; 21. VI), Vjekoslava, Slavica (Alojzije; 21. VI), Vjera (Fides; 1. VIII), Vjerko (Fidelis; 24. IV i dr.), Vuk (Lupus; 29. VII i dr.), Zdravka (Valentina; 25. VII; Valeria; 28. IV, 5. VI, 9. XII), Zdravko (Valens; 21. V i dr.; Valerius; 28. I i dr.; Valerianus; 14. IV i dr.; Valentinus; 14. II i dr.; Valentio; 25. V; Salvius; 11. I i dr.; Salvanus; 12. X), Zlata, Zlatica, Zlatka (Aurea; 19. VII, 24. VIII, 4. X), Zlatan, Zlatko (Auraeus; 16. VI), Zvjezdan (Asterius; 3. III i dr.), Zvjezdana (Asteria; 10. VIII), Žarko (Ignatius; 1. II, 31. VII i dr.), Želimir, Željko (Desiderius; 25. III, 23. V, 19. IX; Optatus; 16. IV, 4. VI, 31. VIII), Živka (Zoa; 5. VII; Zoe; 2. V), Živko (Vitalis; 28. IV, 4. XI i dr.; Vitalius; 4. IX; Vitalianus; 27. I, 16. VII; Viventius; 13. I; Vivainus; 28. VIII). Nekojima od ovih narodnih imena znadu njihovi nosioci značenje i svetačkog dvojnika, — vidi se, da su neki župnici i izbirači redovničkih imena prelistavali Martirologij, — drugima ne znaju. Trebalo bi stoga, da nam jedan dobar poznavalac, u isto vrijeme, Martirologija i stranih jezika, osobito latinskog i grčkog, napravi, izradi, autentičan i auktoritativan popis tih sinonima, — ima ih mnoštvo iz svih jezika, — pa da ih onda, paralelno, stavljamo u katoličke kalendare, mjesto onoga, dosada upotrebljava-

nog, a većinom potpuno arbitrarnog, »kalendara narodnih imena«, što su ga donosili neki naši predratni kalendari. U maticu krštenih mogla bi se i ta imena upisivati u formi, za koju su se odlučili roditelji, a u zagradu bi se moglo stavljati svetačko ime na stranom jeziku, u običnoj verziji.

A gdje nikako nije moguć ni prijevod ni asimilacija narodnih imena nijednom svetom, — kao kod danas toliko popularnih, pa i najpopularnijih imena: Zoran, Zorica, Zvonimir, Ratimir, Hrvoje, Vesna, Višnja, Jasminka, Jagoda, Dubravka, Ksenija, itd. — ostaje nam, za pastoralnu praksu, vrlo široka mogućnost dvaju krsnih imena, narodnog i svetog. Izrijekom se predviđa, pa na neki način i propisuje Crkveni zakonik u kan. 761.: »addant nomen alicuus Sancti et in libro baptizatorum utrumque nomen perscribant«. Rijetko će se tko od roditelja i od kumova opirati, da mu se dijete krsti s dva imena: s njegovim (odabranim) narodnim imenom i s imenom jednoga sveca ili svetice. Pa neka oba imena uđu u maticu krštenih i u krsni list! Netko će to kasnije u svom krsnom listu i pročitati i upamtiti. I slavit će imendan na blagdan svoga zaštitnika. A nekoga će upozoriti i roditelji. Ili će i sami, s djetetom, još od prvih godina, slaviti dječji imendan na dan njegova nebeskog imenjaka. A svijesni kršćanski pojedinca i sinovi praktičnih kršćanskih roditelja i potpisivat će se, kojiput, s oba imena. I časne sestre, — i na njih valja primijeniti ovo »pokršćanjenje imena«, — isto tako. Samo, dakako, valja da to i znadu, svi oni, kojih se tiče. Treba dakle kazati i roditeljima na krštenju i sestrama na zavjetovanju, koji je svetac, kršteniku ili sestri, nebeski zaštitnik i na koji će im dan u godini padati imendan.

Problem je, eto, zapravo lakši, nego što na prvi mah izgleda. Bez afera, s malo pastoralnog razbora, možemo učiniti, i da vuk bude sit i koze na broju. I da roditelji uživaju u poetičnim i patriotskim imenima svojih miljenika, — od bizarnih, svetogrdnih i smiješnih imena valja ih na fin način odvraćati, — i da kršćanski borci na zemlji imaju svoje saveznike i uzore na nebu. Ako prvo ime ne može biti svetačko, može drugo.

Možda je bilo dobro jedanput i na to upozoriti našu svećeničku javnost: osobito onu iz pastve. Ne radi se, sigurno, o kakvoj velikoj stvari, ali radi o jednom lijepom kršćanskom običaju i o jednom pastoralnom idealu!

Č.